

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

22. august 2018

UKA 2018/166

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

2020 nallertinnagu ullukinnerup ulloq 21. decemberip pisortatigoortumik nalliussineqartalemissaanik atulersitsinissaq pillugu Inatsisartuni aalajangiiffigisassatut siunnersuut.

(Inatsisartuni ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Tungavilersuut:

Nammineerluta pigisatsinnik Kalaallit ullorsiorartarfigut ikittuararsuupput. Avataaniillu ullorsiornerit, upperisatsinnullu tungatinneqartut amerlallutik. Maanna siunnersuutigivara qangarsuaaniilli siulitta ullorsiorartarfiisa pingaarnerpaasa ilaat, tassa decemberip 21.-ni ullukinneq, pisortatigoortumik nalliussineqartalemissaa.

Oqaluttuat, ilisimasallu tungavigalugit ullorissat Aassuutit ullukinneriorsiornermut aamma tungaviulluinnartut pingaaruteqarluninartuusullu misissuininni paasisama ilagaat.

Assersuutitut taasinnaavara Palasip Otto Rosingip 1965-mi toqusimasup atuakkjarisimasaa imatut qulequtaqartoq: "Aassuutit: Ullorissat seqinermik kivinaveersaartitsisatut "Nordens Institut for Grønland" aqputigalugu 1989-mi saqqummersoq.

Oqaluttuarineqarpoq Qasigiannugit eqqaanni Assassakkaarmiut utoqqartaat Killaalik. Inuunermini sivisuumi pingortitaq misissugariuarsimagamiuk naatsorsorsinnaalersimavaa qa- qugukkut seqineq qullariartulersarnersoq. Nalunngilaa seqineq qullariartulersartoq ulloriannguit Aassuutit kangiani nueqqaaraangata, taamaaligaangallu tassa ullukinneriorsiorluni nalliuttorsiorinissamut piffissannngortartoq.

Atuagannguami tassani paasivara, seqineq tarrilluni kaperlaleraangat, unnia taamani itsarsuaq siulersuagut isumaqartarsimasut seqineq kiviartoq, tassalu aasassaarluni qaammassaarluni ukiujuuaannalertussannngortartoq - seqineq tassa nueqqinngisaannassalluni tarritartoq.

Tassa taava siulersuagut isumaqartarsimapput taakku ulloriannguit Aassuutit seqineq kiviartortoq ataaniit ungoortarsimagaat qummullu aallartillugu, unniulu ukiut tamaasa seqerngup ammukarnerani Aassuutit sillimasarsimasut, killissanilu tikikkaagangu ungoortarsi-magaat, qummullu aallaraangat Aassuutit inummut takutittartut, inuit nuannaqqullugit, silarsuaq qaammariartuleqqissamat. Taamaattumik inuit aassuutisiorinissaminut atisartaartortarput, takkukkaangatalu unnia ukiivinni tamani qassimuaartarput mamartuinnarsuarnillu nerrillutik.

Unnialu Aassuutit takkunnissaannut silasiortoqartartut - kilitsisiaqartartut, taassumalu silasiormermigut, sissap qanoq inneranik misissuereermigut, takkutilersut pasitsaakkaangamigit nunaqqatini kalerrinneqartarsimavai, tassa Aassuutit nuisamaaleqisut.

Nunaqarfimmiut kilitsissiap kalerrickaangatik qiimmaallattartorsuusimapput, tassalu pikkuttorsuannqortarsimallutik.

Taamaaligaangallu arnartaasut mersukkaminnik – tassa nutaanik atissassiaminnik inerniaallutik ulapputtortorsuusimapput allaat ujalutik qiarsuppalluttuinnaangortillugit.

Unniualugooq taava Aassuutit nuigaangata pingaartorsiornermi inngerutitoq nunaqqatigiit ataatsimoorlutik atortagaat ullormi tassani aamma appinneqartarsimavoq.

Inngerutitoqannguaq taanna takkajaalaarpoq, isumaqaramali tusartilaassallugu pingaaruteqartoq, ilanngutinngitsoorsinnaannginnakkulu, naalisarlugu versi siulleq pingajuallu uunga tulluartillugit imaattut atualaassavakka:

“Aajaajaa issersuaq ajaajaa taarsuaq ukiorsuaq, apussuaq. Pakku taanna nalunaaraat ajaajaa, ajaajaa!”

Aajaajaa seqinersuaq ajaajaa kialaarsuaq nalliukkaluttuaqaat ila-aa nuannissaqaat ajaajaa, ajaajaa!”

Aassuutit takkukkaangata tassa seqineq qummut aallartarpoq; seqineq nuisaleraangat Aassuutit aanngartarput - kingornalu takkutissanatik; aatsaat ukioqqippat, kaperlaqqilerpat, seqineq qummut saannialeripat takkuteqqikkumarlutik.

Siunnersuut una saqqummiunnarlugu eqqarsaatigeqqaalerakku, inuit ullormik malunnartitsiniarlutik sulinngiffeqartarnissaat eqqarsaatigeqqaarsimagaluarpara. Tamannali ajorluarumik pisinnaanngilaq, ullut suut sulinngiffeqarfiussanersut, sulisitsisut sulisartullu kattuffiisa akornanni isumaqatigiinniutigineqartarnerat pissutigalugu, taamaamat ulloq uagut kalaallit itsarsuaniilli malunnartinnarlugu nalliussisagarput, ullumikkut qaammatisiutitsinni tamani pisortatigoortumik ullorsiortarfissatut allassimasunnqortinneqarnissaa aallarniutaalluar-sinnaavoq.

Qujanaq, neriuppungalu siunnersuutiga ilassilluarneqarumartoq.

Pisortanut aningaasatigut allaffissormikkullu kingunerisassai:

Ullukinnerup ulloq 21. Decembarip pisortatigoortumik nalliussisassatut atulersinnera namminersorlutik oqartussanut annertunerusumik allaffissormikkut suliakkiissanngilaq. Ulluli atulersinneqarnerani namminersorlutik oqartussat aningaasartuuteqarfiussamik kulturikkut aaqqiissuullutik ullormik malunnartitsinissaat takorloorneqarsinnaavoq. Aallaqqaammut ullormut pilersaarusiornermut namminerimut, kulturikkut illorsuanik attartornernut eqqumiitsuliortunillu, isiginnaartitsisartunik, erinarsoqatigiinnik nipilersornermillu ullormik immikkuullarissunnqortitsinissamut 150.000 kr-it aallaqqaammut illikartinneqarsinnaasut naliliuti gaara.

Namminersortunut aningaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:
Soqanngilaq

Innuttaasunut aningaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:
Soqanngilaq